

Verplicht ouderschapsplan na scheiding heeft geen nut | Binnenland | de Volkskrant

Het ouderschapsplan, waarin scheidende ouders sinds 2009 verplicht afspraken moeten maken over de zorg voor hun kinderen, heeft geen nut. Ouders belanden nog even vaak in juridische conflicten als voorheen, concludeert jurist Marit Tomassen in een onderzoek waarop zij maandag promoveert.

Door: Anneke Stoffelen 16 mei 2015, 02:02

In het ouderschapsplan spreken vaders en moeders af hoe ze na de scheiding de zorg voor het kind verdelen, wie financieel wat bijdraagt en hoe ze van plan zijn belangrijke beslissingen te nemen, zoals de schoolkeuze voor hun kind. Sinds 2009 is het voor ouders van minderjarige kinderen wettelijk verplicht zo'n plan in te dienen bij de rechter als zij willen scheiden.

Doel van de wet was het verminderen van conflicten tussen ex-partners over de kinderen en het voorkomen van vechtscheidingen.

Uit het promotieonderzoek van juriste Marit Tomassen van de Vrije Universiteit in Amsterdam blijkt dat het ouderschapsplan geen waarneembaar effect sorteert. De juriste vergeleek zeshonderd echtscheidingsdossiers uit 2008 met zeshonderd dossiers uit 2010, na invoering van de regeling. In beide gevallen belandde een zelfde aantal koppels na de echtscheiding in juridische vervolgpcedures: 11 procent.

'Juridische conflicten duiden doorgaans ook op conflicten in de algehele verhouding tussen ex-partners', zegt Tomassen. 'Het ouderschapsplan heeft dus niet geholpen de omgang van ouders na de scheiding te verbeteren.'

Het is soms ook wel duidelijk waardoor dat komt: een groot deel van de ingediende ouderschapsplannen die Tomassen voorbij zag komen bestond uit van het internet geplukte standaardplannen, die niet of heel summier waren ingevuld. Ongeveer een kwart van de ouderschapsplannen schaaft Tomassen in de categorie 'zeer vaag'. 'Dan staat er bijvoorbeeld dat ouders beloven dat ze goed naar elkaar zullen luisteren. Wat dat in de praktijk betekent, wordt niet duidelijk.'

Papieren 'moetje'

Een kind heeft geen belang bij een fiftyfifty co-ouderschap, als dat allerlei conflicten oplevert

De rechter kan volgens de promovenda moeilijk afdwingen dat koppels heel concrete afspraken maken. 'Je kunt mensen immers niet verplichten dat ze het met elkaar eens worden.' Zo lijkt het ouderschapsplan dus vooral verworden tot een papieren 'moetje'.

Signalen dat het ouderschapsplan in de praktijk niet werkt, waren er overigens al. Onderzoekers Ed Spruijt en Inge van der Valk van de Universiteit Utrecht ondervroegen in 2013 scholieren met gescheiden ouders over de conflicten tussen hun ouders en problemen bij de kinderen zelf. Die cijfers werden vergeleken met eerder onderzoek. 'De conclusie was: het gaat na invoering van het ouderschapsplan niet beter, het gaat misschien zelfs enigszins slechter dan voorheen', zegt Spruijt.

Tomassen maakt in haar onderzoek tevens vergelijkingen met het buitenland. Ze bekeek onder meer de regelingen in de Amerikaanse staat Oregon, waar scheidende ouders worden verplicht een korte cursus te volgen over de mogelijke gevolgen die echtscheiding voor hun kinderen kan hebben. 'Hoewel er nog geen definitief wetenschappelijk bewijs is van het resultaat van deze aanpak, is wel al gebleken dat ouders na afloop heel enthousiast zijn over wat zij daar hebben geleerd', zegt Tomassen. 'Ook de ouders die eigenlijk niet wilden, maar gedwongen werden mee te doen.'

De promovenda bepleit in haar proefschrift dat Nederland een soortgelijke scheidingseducatie verplicht stelt. De juridische eis van het ouderschapsplan kan wat haar betreft dan van tafel. 'Wel zouden ouders die er niet in slagen samen tot een ouderschapsplan te komen, moeten worden gedwongen in elk geval één gesprek met een mediator te voeren.'

Spruijt is het met haar eens dat de overheid meer zou moeten doen aan voorlichting om vechtscheidingen te voorkomen. 'In zo'n cursus informeer je ouders over de schade die conflicten aanrichten bij hun kind. De wet heeft het over gelijkwaardig ouderschap bevorderen, maar het zou moeten gaan om het belang van het kind. Een kind heeft geen belang bij een fiftyfifty co-ouderschap, als dat allerlei conflicten oplevert. Uit onderzoek weten we: de scheiding is nog niet eens zo erg voor kinderen, de ergste gevolgen ontstaan door ruziënde ouders.'

